

Mircea GHIȚULESCU

O comedie albă sau triumful decorului

În *Triumful dragostei* de Marivaux (Teatrul Bulandra, regia Alexandru Darie), spectacol de un bun gust desăvârșit, nu joacă doar actorii, ci și decorul. E un „decor tehnic“ adus cu mari sacrificii de la Viena, ca la începuturile teatrului românesc, bazat pe un sistem ingenios de panouri rulate, cu un singur punct de sprijin la pod care le face disponibile pentru mișcări circulare. Rulourile sunt extrem de mobile și pot delimita oricâte spații de joc dorești. Panourile fiind de culoare albă, Maria Miu asortează și costumele, rezultatul fiind o ciudată comedie în alb. Totul este artificial, de la identitatea personajelor care se ascund în travestiuri până la vocea lui Arlechino pe care Adrian Ciobanu, bine antrenat în *commedia dell'arte*, o subțiază cum poate de la un capăt la altul al spectacolului, devenind, nu odată, supărător prin insistență. Marivaux, comediograful francez care a marcat stilul *marivaudage* în Franța anilor 1700, a intrat, la noi, într-o eclipsă prelungită întreruptă de Felix Alexa cu *Jocul dragostei și al întâmplării* la Teatrul Național București. Și în *Triumful dragostei*, Marivaux ... marivaudează. Ne povestește o istorie de amor cu travestiuri neverosimile, ceva în genul lui Shakespeare, autor pe care, se spune, dramaturgul francez nu l-ar fi citit niciodată. Topită de dragoste, prințesa Phocion vrea să-l cucerească pe prințul uzurpat Agis, travestită în bărbat. Prințul Agis trăiește în casa profesorului său de filosofie, Hermocrate, stârnind iubirea acestuia, dar și a Leontinei, sora filosofului. Este, astfel, amenințat cu trei căsătorii. Prințesa Phocion pare Viola din *A douăsprezecea noapte* de Shakespeare îndrăgostită de ducele Orsino, iar profesorul de filosofie pe care îl amăgește cu dragostea ei seamănă binișor cu Malvolio, de care toată lumea își bate joc, făcându-l să creadă că stăpâna lui, Olivia, este îndrăgostită de el. Poate că autorul spectacolului, regizorul Alexandru Darie l-a împins pe Marian Râlea spre Malvolio, poate că actorul însuși a simțit această tentație, cert este că asemănările nu pot fi contestate. În felul său de a scoate umor din piatră seacă, Marian Râlea nu evită nimic din ce ar putea compromite personajul, inclusiv procedeele ce țin de corpul actorului, riscând astfel să cadă în grotesc. Pune la lucru mânecile, papucii, ciorapii și te miri ce obiecte de recuzită ce se transformă în obiecte comice. Este un contrast (involuntar?) între distincția exterioară a atmosferei și comicul intern al situațiilor. Distincția creată de albul elegant al spațiului este accentuată de mișcarea coregrafiată inspirată de *commedia dell'arte* dar mult stilizată, în care excelează Rodica Lazăr, camerista prințesei. Dar comicul se lasă uneori așteptat și parcă ai vrea să râzi mai mult la o comedie de Marivaux. Dar, dacă nu râdem în fiecare clipă, cel puțin asistăm cu satisfacție la împlinirea unui vis de iubire. Exact ce dorea autorul. „*Am scormonit în inima oamenilor cele mai ascunse cute unde se poate ascunde dragostea atunci când îi e teamă să se arate și fiecare dintre comediiile mele face să apară una dintre aceste cute*“, spunea Marivaux. Phocion, în interpretarea foarte comunicativă a Clarei Vodă, se va mărita cu mult râvnitul de ea Agis, pe care îl va ridica din nou la demnitatea de principe. Alexandru Darie are temeritatea să testeze autori și texte clasice mai puțin frecventate, așa cum a făcut și cu *Iluzia comică* de Pierre Corneille. Dar Marivaux autor de romane burlești, ziarist și